

Chính sách Dân tộc

&

THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH DÂN TỘC

KẾT QUẢ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH DÂN TỘC Ở TỈNH KHÁNH HOÀ GIAI ĐOẠN 2011 - 2015¹

1. Khái quát chung về tỉnh Khánh Hòa

Khánh Hòa là một tỉnh duyên hải Nam Trung Bộ, bao gồm 2 thành phố trực thuộc tỉnh (Nha Trang và Cam Ranh), 1 thị xã (Ninh Hòa) và 6 huyện (Vạn Ninh, Diên Khánh, Khánh Vĩnh, Khánh Sơn, Cam Lâm và huyện đảo Trường Sa). Tổng diện tích tự nhiên của Khánh Hòa, cả trên đất liền và hơn 200 đảo và quần đảo là 5.197km². Đặc biệt, Khánh Hòa có Trường Sa là huyện đảo, nơi có vị trí kinh tế, an ninh quốc phòng trọng yếu.

Dân số Khánh Hòa (1/2015) là 1.229.720 người (280.104 hộ) với 33 dân tộc đang sinh sống (Kinh, Raglai, Hoa, Ê-đê, Cơ-ho, một nhóm nhỏ dân tộc Tày, Nùng, Mường, Thái, Chăm, Khơ-me, Thỏ...). Toàn tỉnh có 32 dân tộc thiểu số (DTTS) với tổng dân số 66.307 người. Trong đó, đông nhất là dân tộc Raglai: 51.300 người (77,4%), Cơ-ho: 5.252 người (7,9%), Ê-đê: 3.762 người (5,7%), Nùng: 1.062 người (1,6%)... Đồng bào DTTS trên địa bàn tỉnh sinh sống tại 53 xã, thị trấn tập

chung chủ yếu ở các huyện miền núi Khánh Sơn, Khánh Vĩnh, Cam Ranh...

2. Kết quả thực hiện chính sách dân tộc giai đoạn 2011 - 2015

** Chính sách hỗ trợ trực tiếp cho hộ nghèo*

Thực hiện Quyết định số 102/QĐ-TTg ngày 7/8/2009, giai đoạn 2011 - 2015 đã hỗ trợ cho 25.891 lượt hộ nghèo/107.244 khẩu với tổng kinh phí trên 15,9 tỷ đồng (trong đó, Trung ương: 6,8 tỷ đồng, địa phương: 9,1 tỷ đồng). Cụ thể mức hỗ trợ: 200.000 đồng/người/năm đối với các xã thuộc khu vực III; 150.000 đồng/người/năm đối với xã thuộc khu vực II; 100.000 đồng/người/năm đối với hộ DTTS nghèo sống ở xã khu vực I và một số thôn người DTTS ở vùng đồng bằng.

** Chính sách cho vay vốn phát triển sản xuất đối với hộ dân tộc thiểu số nghèo vùng khó khăn*

Thực hiện Quyết định số 54/2012/QĐ-TTg ngày 4/12/2012, trong thời gian 2011 - 2015 đã cho 3.143 hộ vay vốn với tổng kinh phí là 16,6 tỷ đồng; các hộ sử dụng vốn vay để trồng trọt, chăn nuôi, phát triển kinh tế gia đình, nâng cao chất lượng cuộc sống. Đến nay, tổng thu hồi nợ là 202 hộ, kinh phí 938 triệu đồng. Ngoài ra, UBND tỉnh Khánh Hòa còn có quyết định số 2233/QĐ-UBND ngày 10/09/2012 để thực hiện việc hỗ trợ xây dựng, nhân rộng mô hình sản xuất mới phát triển kinh tế hộ, giảm nghèo bền vững vùng đồng bào DTTS và miền núi. Đối tượng là những hộ nghèo và hộ cận nghèo người đồng tại 38 xã (trong đó có 35 xã miền núi theo quy định của Trung ương và 03 xã đồng bằng có

¹ Nguồn: Tổng hợp các báo cáo do Văn phòng UBND tỉnh Khánh Hòa cung cấp, tháng 9/2015.

đồng bào DTTS sinh sống). Đối với các hộ được chọn làm mô hình sản xuất thì mức hỗ trợ là 10 triệu đồng/hộ, mỗi xã chọn 5 hộ (3 hộ nghèo, 2 hộ cận nghèo).

*** Chính sách đối với người có uy tín**

Thực hiện Quyết định số 18/2011/QĐ-TTg ngày 18/3/2011, hàng năm, các địa phương đã triển khai, tổ chức họp bầu chọn và trình UBND tỉnh phê duyệt danh sách người có uy tín theo quy định. Giai đoạn 2011 - 2015, tổng số người uy tín trong đồng bào DTTS trên địa bàn tỉnh là 433 người, tổng kinh phí thực hiện là 878,6 triệu đồng. Những người có uy tín được cung cấp thông tin (cấp báo, tạp chí), tổ chức tuyên truyền, tham quan, học tập kinh nghiệm và hỗ trợ vật chất như: tặng quà nhân dịp Tết Nguyên đán, thăm hỏi khi ốm đau, hoạn nạn...

*** Chính sách cấp một số ấn phẩm báo, tạp chí cho vùng dân tộc thiểu số miền núi, vùng đặc biệt khó khăn**

Thực hiện Quyết định số 2472/QĐ-TTg ngày 28/12/2011 và Quyết định số 1977/QĐ-TTg ngày 30/10/2013, tỉnh Khánh Hòa đã cấp phát ấn phẩm cho các đối tượng thụ hưởng chính sách. Cụ thể là: trong thời gian 2012 - 2013, mỗi năm có 1.824 tập thể, cá nhân thuộc vùng DTTS và miền núi được cấp phát 19 loại báo, với 143.554 tờ (cuốn). Năm 2014, cấp phát 24 loại báo, tạp chí, với tổng số 157.121 tờ (cuốn) cho các đối tượng thụ hưởng chính sách.

*** Chính sách hỗ trợ đất sản xuất, đất ở, nhà ở và nước sinh hoạt**

Theo Quyết định số 755/QĐ-TTg ngày 20/5/2013, UBND tỉnh Khánh Hòa đã xây dựng Đề án “hỗ trợ đất ở, đất sản xuất cho hộ đồng bào dân tộc thiểu số nghèo

và hộ nghèo ở xã, thôn, bản đặc biệt khó khăn”. Đối tượng là các hộ đồng bào dân tộc thiểu số nghèo (kể cả vợ hoặc chồng là người dân tộc thiểu số) và hộ nghèo ở xã, thôn, bản đặc biệt khó khăn theo tiêu chí hộ nghèo theo quy định; sinh sống bằng nghề nông, lâm nghiệp, chưa có hoặc có nhưng chưa đủ đất ở, đất sản xuất theo hạn mức giao đất của Ủy ban nhân dân tỉnh; chưa được hưởng các chính sách của Nhà nước hỗ trợ về đất ở, đất sản xuất. Tổng nhu cầu kinh phí của Đề án là 126.758 triệu đồng, trong đó: ngân sách Trung ương: 84.108 triệu đồng; ngân sách tỉnh: 42.650 triệu đồng. Tuy nhiên, do chưa bố trí được nguồn kinh phí của Trung ương nên đến nay, Đề án này vẫn chưa được thực hiện.

*** Chính sách dạy nghề, giải quyết việc làm**

Thực hiện Đề án “Đào tạo nghề cho lao động nông thôn đến năm 2020” theo Quyết định số 1956/QĐ-TTg ngày 27/11/2009, tỉnh đã hỗ trợ đào tạo nghề cho 2.806 lao động nông thôn là người DTTS, trong đó có 2.045 lao động được bố trí việc làm với kinh phí 1.600 triệu đồng. Tỷ lệ lao động qua đào tạo vùng dân tộc và miền núi của tỉnh đạt 35%, trong đó tỷ lệ lao động người DTTS qua đào tạo là 12%. Điển hình có trường Trung cấp dạy nghề dân tộc nội trú huyện Khánh Sơn đào tạo nghề cho con em các DTTS. Kết quả, đến năm 2015, có 150 em qua đào tạo và đang làm việc tại Công ty may Sài Gòn 2.

*** Chính sách bảo tồn và phát triển văn hóa vùng dân tộc thiểu số**

Đến nay, tỉnh Khánh Hòa đã lập hồ sơ và được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận “Lễ bỏ mả của người Raglai” là

Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia; đang trình xem xét 02 hồ sơ văn hóa phi vật thể tiếp theo là “Lễ ăn đầu lúa mới” của dân tộc Raglai và “Lễ cúng bến nước” của dân tộc Ê-đê. Đã xây dựng 02 trung tâm văn hóa, thể thao cấp huyện; 05 nhà văn hóa, thể thao cấp xã, 68 nhà văn hóa thôn, nhà sinh hoạt cộng đồng. Thực hiện việc cấp các ấn phẩm văn hóa thông tin cho vùng đồng bào DTTS giai đoạn 2011 - 2013 với tổng kinh phí là 228 triệu đồng. Tổ chức ngày hội Văn hóa - Thể thao các DTTS 19/4 hàng năm với nhiều hoạt động văn hóa, thể thao mang đậm nét của các dân tộc trong tỉnh.

*** Chính sách phổ biến giáo dục và trợ giúp pháp lý**

Thực hiện Thông tư liên tịch số 01/2012/BTP-UBDT ngày 17/1/2012, tỉnh Khánh Hòa đã thực hiện việc trợ giúp pháp lý đối với người DTTS. Cụ thể, tuyên truyền, phổ biến nâng cao nhận thức, hiểu biết pháp luật cho người dân với 148 lớp/8.410 lượt người tham dự.

3. Đánh giá kết quả thực hiện

*** Ưu điểm**

Các chính sách dân tộc được thực hiện ở tỉnh Khánh Hòa trong giai đoạn 2011 - 2015 khá đầy đủ, toàn diện trên các lĩnh vực và phủ kín các địa bàn vùng DTTS và miền núi. Cơ chế chính sách đã từng bước thay đổi về quan điểm, tư duy, phân cấp mạnh cho địa phương, góp phần nâng cao ý thức tự giác, phát huy tính tự lực tự cường của đồng bào (từ chỗ hỗ trợ trực tiếp cho hộ chuyển dần sang hỗ trợ cộng đồng, nhóm hộ, từ chỗ cho không sang cho vay).

*** Những tồn tại, hạn chế**

Các chính sách dân tộc được thực hiện trên địa bàn tỉnh tại thời điểm ban hành cơ bản là đúng đắn, phù hợp. Tuy nhiên, do các chính sách thường thực hiện kéo dài trong nhiều năm, trong bối cảnh tình hình biến động giá cả rất lớn, nhưng chưa có sự điều chỉnh kịp thời nên đã gây khó khăn trong triển khai thực hiện. Kết quả thực hiện chính sách giúp tỷ lệ hộ nghèo vùng DTTS và miền núi giảm đáng kể qua hàng năm, tuy nhiên thiếu tính bền vững và nguy cơ tái nghèo cao.

*** Bài học kinh nghiệm**

Một là, phải tạo nhận thức đúng đắn cho cả hệ thống chính trị và toàn xã hội về tầm quan trọng có ý nghĩa chiến lược của công tác dân tộc, đoàn kết dân tộc; phát huy vai trò lãnh đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền, sự tham gia của các tổ chức đoàn thể, sự đồng thuận của người dân. *Hai là*, việc ban hành các chính sách dân tộc phải cân đối hài hòa giữa mục tiêu cần đạt được, thời gian thực hiện chính sách và bố trí đủ nguồn lực để triển khai thực hiện chính sách. *Ba là*, phải xây dựng được đội ngũ cán bộ làm công tác dân tộc có tâm huyết, nắm vững các chủ trương, chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước, đặc biệt ưu tiên phát triển cán bộ DTTS tại địa phương. *Bốn là*, thực hiện nghiêm túc công tác kiểm tra, thanh tra, tổng kết đánh giá việc triển khai thực hiện chính sách dân tộc để có kiến nghị đề xuất sửa đổi chính sách cho phù hợp, khắc phục các yếu kém trong quá trình thực hiện.

Trương Văn Cường